

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Koźma
Sędziowie:	SA Katarzyna Przybylska SO del. Teresa Karczyńska - Szumilas (spr.)
Protokolant:	stażysta Barbara Tobiasz

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa Związku (...) w W.

przeciwko K. R.

o ochronę praw autorskich

na skutek apelacji pozwanej i zażalenia powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w T.

z dnia 7 września 2015 r. sygn. akt VI GC 33/15

I. oddala apelację;

II. zmienia zaskarżony wyrok:

1) w punkcie 3 (trzecim) w ten sposób, że znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania,

2) w punkcie 4 (czwartym) w ten sposób, że odstępuje od obciążania powoda nie uiszczonymi kosztami sądowymi,

zaś w pozostałym zakresie zażalenie powoda oddala;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

IV. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania zażaleniowego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 929/15

V ACz 968/15

UZASADNIENIE

Powód Związek (...) w W. wniósł pozew przeciwko K. R. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Zajazd (...) w O. domagając się zapłaty kwoty 21.555,60 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b w zw. z art. 100 i art. 101 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych tytułem bezumownego korzystania z praw do artystycznych wykonań utworów.

Powód w uzasadnieniu pozwu wskazał, iż dochodzona kwota stanowi trzykrotności wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z praw do artystycznych wykonań utworów za okres od 1 września 2011r. do 31 sierpnia 2014r.

W dniu 30 października 2014r. Sąd Okręgowy w T. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym w całości uwzględniono żądanie pozwu.

Pozwana K. R. w sprzeciwie od nakazu zapłaty domagała się odrzucenia pozwu jako wniesionego przez podmiot nie posiadający legitymacji procesowej lub też oddalenia powództwa jako bezpodstawnego merytorycznie i sprzecznego z prawem oraz z zasadami współżycia społecznego.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana wskazała, że na polu „artystyczne wykonania utworów” działają w Polsce dwie organizacje zbiorowego zarządzania, legitymujące się zezwoleniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: Związek (...) i Stowarzyszenie (...) - Muzycznych (...), zatem powód winien ustalić, czy i jaki repertuar pozwana odtwarzała w swoim obiekcie hotelowym i czy są to artystyczne wykonania utworów, do których powód posiada stosowne uprawnienia. Pozwana podkreśliła także, że korzystanie z utworów przez gości Zajazdu (...) odbywa się zgodnie z art. 100 i art. 101 w zw. z ograniczeniem z art. 24 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych w ramach dozwolonego użytku. Pozwana zakwestionowała również prawidłowość wyliczenia wartości roszczenia, nawet gdyby hipotetycznie było ono uzasadnione.

W piśmie procesowym z dnia 18 lutego 2015r. powód rozszerzył żądanie pozwu domagając się zasądzenia odszkodowania w łącznej kwocie 24.182,40 zł za okres od 1 września 2011r. do 31 grudnia 2014r. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu od kwoty 21.555,60 zł do dnia zapłaty oraz od kwoty 2.626,80 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty.

Na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2015r. powód ograniczył powództwo i wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 7.185,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, wskazując iż jest to suma opłat za okres od 1 września 2011r. do dnia 31 grudnia 2014r. należnych tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z praw do artystycznych wykonań utworów; w pozostałym zakresie powód cofnął pozew i rzekł się roszczenia.

Prawomocnym postanowieniem z 22 kwietnia 2015r. Sąd Okręgowy w T. oddalił wniosek pozwanej o odrzucenie pozwu.

Wyrokiem z 7 września 2015r. Sąd Okręgowy w T. zasądził od pozwanej K. R. na rzecz powoda Związku (...) w W. kwotę 7.185,20 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 września 2014r. do dnia zapłaty, umorzył postępowanie w pozostałej części, zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 660,54 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3), nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w T. kwotę 92,78 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (pkt4) oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w T. kwotę 39,22 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia stanu faktycznego sprawy :

W zakresie zbiorowego zarządzania prawami artystów wykonawców, na polu: „artystyczne wykonanie utworów muzycznych i słowno-muzycznych”, w tym w zakresie pobierania wynagrodzenia działają w Polsce dwie organizacje zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi: Związek (...) w W. i Stowarzyszenie (...) – (...) (...) w W..

Pozwana w ramach swojej działalności gospodarczej prowadzi Zajazd (...) w O.. W zajęzdzie mieści si jest hotel z 11 pokojami gościnnymi, wyposażonymi w odbiorniki telewizji satelitarnej, do których dostarczana jest telewizja satelitarna z cyfrowej platformy telewizyjnej (...).

Pozwana miała zawartą z powodem umowę licencyjną nr (...) z dnia 30 września 2010r. na korzystanie z artystycznego wykonania utworów – odtwarzanie ich w pomieszczeniach ogólnie dostępnych i odtwarzanie video w pokojach w Zajęzdzie (...) w O.. Pismem z dnia 26 października 2010r., z zachowaniem terminu wypowiedzenia przypadającego na dzień 31 grudnia 2010r., pozwana rozwiązała przedmiotową umowę.

Stowarzyszenie (...) w G. jest organizacją mającą na celu wspieranie działalności kulturalnej, twórczej, artystycznej i produkcyjnej w dziedzinie muzyki we wszystkich jej aspektach, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia ochrony i zbiorowego zarządzania prawami polskich, niezależnych producentów fono i video-gramów oraz ich reprezentowania. Organizacja ta nie działa na podstawie zezwolenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

W dniu 14 listopada 2012 r. pozwana zawarła ze Stowarzyszeniem (...) w G. umowę nr (...), na mocy której oddała w dzierżawę w/w stowarzyszeniu 11 sztuk odbiorników RTV będących jej własnością. Stowarzyszenie natomiast zobowiązało się w ramach swoich działań statutowych nieodpłatnie wypożyczać odbiorniki telewizyjne gościom zatrzymującym się w hotelu pozwanej w Zajęzdzie (...) w O. do ich własnego osobistego użytku na czas pobytu w hotelu. Pozwana przyjęła odpowiedzialność za uiszczanie opłaty abonamentowej za odbiorniki RTV.

Powód miał ustalone własne tabele stawek wynagrodzeń minimalnych za korzystanie z artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych na polu odtworzeń publicznych. Stawka za odtwarzanie w pokojach hotelowych nagrań wizualnych (video) w 2011r. wynosiła 17,30 zł za miesiąc od pokoju, w 2012r. - 18,00 zł za miesiąc od pokoju, w 2013r. - 18,40 zł za miesiąc od pokoju, a w 2014r. - 18,90 zł za miesiąc od pokoju.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne, dowody z wiarygodnych dokumentów, informacje powszechnie dostępne na stronach internetowych oraz zeznania świadka R. R. (poza jego wskazaniem, że w telewizory znajdują się tylko w 7 pokojach zajazdu).

Sąd Okręgowy w oparciu o art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oddalił wniosek pozwanej o zwrócenie się do Stowarzyszenia (...) – (...) (...) w W. o informację, czy ze statutu organizacji wynika, iż ma te same pola eksploatacji działania jak powód i czy również będzie występować z roszczeniami w tym postępowaniu, jako spóźniony, albowiem winien zostać złożony w sprzeczności od nakazu zapłaty a nadto bezzasadny, albowiem to czy odszkodowanie przysługuje również innej organizacji zarządzającej autorskimi prawami majątkowymi lub prawami pokrewnymi, nie ma wpływu na ustalenie, czy takie roszczenie przysługuje powodowi.

Sąd Okręgowy w oparciu o art. 217 § 3 w zw. z art. 227 k.p.c. oddalił także wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka T. B. na okoliczność zawarcia umowy nr (...) i dalszego jej trwania oraz realizacji przez strony, albowiem okoliczności powyższe zostały wykazane dowodami z dokumentów, w tym dokumentem wspomnianej umowy i zeznaniami świadka R. R..

W ocenie Sądu Okręgowego przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadzał się do oceny, czy powodowi przysługuje od pozwanej odszkodowanie w oparciu o art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 2006r., nr 90, poz. 631, t.j.) w wysokości sumy pieniężnej odpowiadającej jednokrotności wynagrodzenia, które byłoby należne tytułem udzielenia pozwanej przez powoda zgody na korzystanie z utworów.

Wskazując na treść art. 104 ust.1, 2 i 3 oraz art. 105 ust.1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych Sąd Okręgowy zważył, iż w zakresie zbiorowego zarządzania prawami artystów wykonawców na polu: „artystyczne wykonanie utworów muzycznych i słowno-muzycznych, w tym pobieranie wynagrodzenia” działają w Polsce dwie organizacje zbiorowego zarządzania prawami pokrewnymi: Związek (...) w W. i Stowarzyszenie (...) – (...) (...) w W.; tylko te dwie organizacje w powyższym zakresie działają na podstawie zezwolenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, o którym mowa w art. 104 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Pozwana, po rozwiązaniu umowy z powodem, zawarła w dniu 14 listopada 2012 r. umowę nr (...) ze Stowarzyszeniem (...) w G., która jednak nie zezwalała pozwanej na korzystanie z artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych w rozumieniu art. 100 i 101 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Stowarzyszenie (...) nie jest też organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi w rozumieniu art. 104 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, nie posiada zezwolenia na działalność wydanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na podstawie art. 104 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i nie jest zamieszczone w wykazie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi objętych obwieszczeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie ogłoszenia decyzji Ministra Kultury o udzieleniu i o cofnięciu zezwoleń na podjęcie działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi (M. P. 2009 r., nr 21, poz. 270) oraz w innych aktach wydanych w tej materii.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności w ocenie Sądu Okręgowego nie można było przyjąć, że zawarcie przez pozwaną umowy z Stowarzyszeniem (...) w G. zwalniało ją z odpowiedzialności względem powoda, za udostępnianie swoim klientom w pokojach hotelowych sprzętu RTV z telewizją satelitarną umożliwiającą odbieranie nadawanych utworów, których pozwana nadal pozostawała właścicielem, a zatem i posiadaczem samoistnym.

Zdaniem Sądu Okręgowego możliwość korzystania ze sprzętu telewizyjnego gości hotelowych pozwanej miała też niewątpliwie związek z korzyściami osiąganymi przez nią, albowiem sprzęt telewizyjny z dostępem do cyfrowej platformy telewizji podwyższa standard hotelu zwiększając komfort jego użytkowania, co wyklucza ustalenie, że klienci pozwanej korzystali z odbiorników nieodpłatnie od Stowarzyszenia (...) w G. w ramach dozwolonego użytku, zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Jeżeli nawet hotel nie pobiera żadnych dodatkowych, wyodrębnionych opłat za udostępnienie gościom w pokoju odbiornika telewizyjnego, bez wątpienia taki standard wyposażenia sam w sobie stanowi wyliczalną ekonomiczną korzyść przedsiębiorstwa prowadzącego hotel. W przypadku hotelu, aktu eksploatacji utworu dokonuje nie tylko sam gość hotelowy, korzystając z odbiornika udostępnionego mu w pokoju, ale działalność taką w pewnym sensie podejmuje również przedsiębiorstwo prowadzące hotel właśnie poprzez umieszczenie odbiorników do dyspozycji gości.

Rozprowadzanie przez podmiot świadczący usługi hotelarskie sygnału umożliwiającego przy pomocy urządzeń udostępnianie utworów klientom zajmującym pokoje hotelowe stanowi publiczne udostępnianie utworu niezależnie od wykorzystanej techniki przekazu sygnału, zaś prywatny charakter pokoi hotelowych nie stoi na przeszkodzie temu, że sygnał stanowi publiczne udostępnienie.

Sąd Okręgowy zważył, iż powód uzyskał zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami pokrewnymi do artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno - muzycznych, w tym do pobierania wynagrodzenia, a zatem miał prawo dochodzić odszkodowania, o którym mowa w przepisie 79 ust. 1 pkt 3 lit b ustawy o ochronie praw autorskich i prawach pokrewnych, zaś jego roszczenie jest niezależne od tego, czy innej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi przysługuje również uprawnienie do żądania takiego odszkodowania. Artystyczne wykonanie utworów muzycznych i słowno - muzycznych za pomocą telewizji cyfrowej satelitarnej ma specyficzny charakter, albowiem występuje tam wiele programów telewizyjnych o różnej tematyce, korzystających z różnych utworów i w różnorodnym zakresie. Nie ma potrzeby ustalania i wykazywania jaki konkretnie repertuar pozwana odtwarzała w swoim obiekcie hotelowym, albowiem sam fakt możliwości korzystania z wielu programów, z wieloma nagraniami muzycznymi i słowno-muzycznymi, w różnym czasie antenowym przemawia za udzieleniem ochrony powodowi. Sąd Okręgowy w tym zakresie wskazał również na domniemanie wynikające z art. 105 ust. 1 zd. 1

ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, z którego powód mógł skorzystać, skoro pole jego działalności na gruncie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi jest zgodne z zakresem i formą utworów wykorzystywanych przez pozwaną. Wprawdzie zgodnie ze zd. 2 art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, na domniemanie to nie można się powołać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania, jednakże z analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby druga organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi rościła sobie prawo wyłączne do danego, konkretnego utworu w zakresie jego artystycznego wykonania, które miałyby nastąpić za pomocą odbiorników telewizyjnych znajdujących się w pokojach hotelowych pozwanej.

Odnosząc się do wysokości dochodzonego roszczenia wskazał Sąd Okręgowy, że w wyroku z dnia 23 czerwca 2015 r. (SK 32/14, publ. LEX nr 1747331) Trybunał Konstytucyjny nie zanegował samej zasady uzyskiwania odszkodowania przez podmiot uprawniony na skutek naruszenia praw autorskich lub praw pokrewnych, a za niekonstytucyjną uznał jedynie wysokość tego odszkodowania w zakresie trzykrotnego wynagrodzenia.

Sąd Okręgowy zważył, iż powód ostatecznie domagał się zasądzenie od pozwanej jednokrotnego wynagrodzenia, zaś oceniając przesłanki odpowiedzialności z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych stwierdził, iż naruszenie zawinione w rozumieniu tego przepisu jest to naruszenie popełnione zarówno z winy umyślnej, jak i nieumyślnej, odszkodowanie opiera się na odpowiedzialności deliktowej z tytułu bezprawnego wkroczenia w cudze prawo wyłączne i nie zależy od wykazania wysokości poniesionego uszczerbku, zaś jego minimum wyznacza suma opłat licencyjnych, jakie powód uzyskuje z tytułu umów o korzystanie z artystycznych wykonań utworów video w hotelach posiadających odbiorniki telewizyjne

Sąd Okręgowy stwierdził, iż bez wątpienia pozwana korzystała z artystycznych wykonań utworów umożliwiając swoim klientom oglądanie telewizji satelitarnej w 11 pokojach. Działanie pozwanej było bezprawne, gdyż nie miała od 1 stycznia 2011r. zawartej umowy z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, która działałaby na danym polu „artystycznego wykonania” na podstawie zezwolenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Niezależnie od tego, czy działanie pozwanej było umyślne, czy nieumyślne, to było ono zawinione, gdyż lista organizacji zbiorowego zarządzania zajmującymi się prawami pokrewnymi do artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych, w tym do pobierania wynagrodzenia jest jawna i ogólnie dostępna – obwieszczana jest bowiem w Monitorze Polskim przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego; można bez przeszkód zapoznać się z nią choćby za pomocą sieci Internet. Pozwana prowadząca działalność gospodarczą jako profesjonalista powinna dochować należytej staranności (art. 355 § 1 i 2 k.c.) i sprawdzić w obwieszczeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 marca 2009r. w sprawie ogłoszenia decyzji Ministra Kultury o udzieleniu i o cofnięciu zezwoleń na podjęcie działalności organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi (M. P. 2009r., nr 21, poz. 270), czy organizacja, z którą zawarła umowę znajduje się na liście organizacji, które otrzymały zezwolenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na swoją działalność objętą polem „artystycznego wykonania utworów”, czego nie uczyniła.

Pozwana udostępniała jednocześnie klientom hotelu telewizory, których była posiadaczem samoistnym jako właściciel (art. 336 k.c.), bo zawarcie umowy z Stowarzyszeniem (...) w G. nie przenosiło prawa własności tych odbiorników, co wynika z treści umowy.

W ocenie Sądu Okręgowego żądanie powoda jest uzasadnione w całości.

Stawki wynagrodzeń minimalnych za korzystanie z artystycznych wykonań utworów muzycznych i słowno-muzycznych na polu odtworzeń publicznych w pokojach hotelowych przyjęte przez powoda mają charakter rynkowy i były stosowane w umowach o korzystanie z artystycznych wykonań utworów z innymi podmiotami.

Odnosząc się do zarzutu pozwanej w zakresie naruszenia przez powoda art. 5 kc Sąd Okręgowy stwierdził, iż pozwana nie wskazała na czym miałyby polegać naruszenie zasad współżycia społecznego w przypadku zasądzenia od niej

odszkodowania na rzecz powoda; nie określiła nawet jakie konkretnie zasady współżycia społecznego miałyby zostać przez powoda naruszone.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 7.185,20 zł. na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zaś o odsetkach orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w myśl zasady stosunkowego ich rozdzielenia zgodnie z art.100 k.p.c., uznając że powód przegrał proces w 70,29 %, ponieważ cofnął częściowo pozew ze zrzeczeniem roszczenia i w tym zakresie należało uznać go za przegrywającego sprawę. Dokonując kompensaty kosztów poniesionych przez strony Sąd Okręgowy zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 660,54 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Ponieważ powód nie uiścił kwoty 132 zł tytułem opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa, opłatę tę Sąd Okręgowy stosunkowo ściaął od stron, w oparciu o art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w T. wywiodła pozwana K. R. zaskarżając go w zakresie uwzględnionego powództwa oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania i zarzucając :

1/ sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i obrazę prawa procesowego tj. art 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną, dowolną i jednostronną ocenę materiału dowodowego oraz brak wszechstronnego rozważenia całego materiału dowodowego polegającą między innymi na:

a) braku ustalenia czy na gruncie przedmiotowej sprawy zaistniała okoliczność wykorzystywania przez klientów zajazdu programów telewizyjnych w warunkach tzw. dozwolonego użytku, zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych;

b) braku ustalenia czy i w jakiej wysokości pozwana osiągała korzyści materialne poprzez fakt możliwości korzystania z odbiorników TV dzierżawionych przez gości zajazdu (...) od Stowarzyszenia (...);

c) mylnym założeniu, iż skoro pozwana wydzierżawiła bezpłatnie odbiorniki TV Stowarzyszeniu (...), a to stowarzyszenie zgodnie z umową z pozwaną dalej wydzierżawiło nieodpłatnie odbiorniki gościom hotelowym to pozwana dalej jest ich posiadaczem samoistnym, mimo że posiadaczem odbiornika staje się klient zajazdu;

2/ brak zebrania dowodów, mimo wniosków pozwanej, i wyjaśnienia istotnych w sprawie okoliczności faktycznych i prawnych w zakresie skutków prawnych związanych z zawarciem przez pozwaną umowy ze Stowarzyszeniem (...) w G. i nieodpłatnego udostępnienia odbiorników TV od tego stowarzyszenia klientom zajazdu prowadzonego przez pozwaną w ramach tzw. dozwolonego użytku, zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych;

3/ bezzasadne oddalenie wniosku dowodowego pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka T. P. Stowarzyszenia (...) w G. na istotne w sprawie okoliczności dotyczące statusu prawnego Stowarzyszenia (...) oraz łączącej go z pozwaną umowy;

4/ naruszenie przez brak wzięcia pod uwagę przepisu art. 87 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, albowiem legitymowaną w sporze nie jest organizacja zbiorowego zarządzenia, ale producent utworu audiowizualnego;

5/ naruszenie przez brak wzięcia pod uwagę i nie zastosowanie przepisu art.105 ust. 1 i 2 oraz art. 107 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Skarżąca domagała się uchylenia i zmiany wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu I Instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca wskazała, iż powództwo winno zostać oddalone z uwagi na fakt istnienia dwóch organizacji zbiorowego zarządzania prawami artystów wykonawców funkcjonujących na tym samym polu eksploatacji, przy jednoczesnym braku wykazania wyłączności powoda w zakresie tego pola eksploatacji.

Skarżąca podniosła, iż wykładnia art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych opowiadająca się za szerokim zakresem domniemania spotkała się z poglądami krytycznymi w orzecznictwie i doktrynie, przy czym ich podstawą jest konstatacja, że obalenie domniemania legitymacji organizacji zbiorowego zarządzania jest w istocie niewykonalne dla użytkowników, którzy nie dysponują odpowiednią wiedzą w tym zakresie. Samo zanegowanie domniemania przez użytkownika zobowiązuje organizację zbiorowego zarządzania do wykazania rzeczywistego przysługiwania jej praw, albowiem zajęcie innego stanowiska powodowałoby, że domniemanie nabierałoby w praktyce cechy domniemania nieusuwalnego, co nie pozostawało intencją ustawodawcy.

Podkreśliła skarżąca, iż właśnie w sytuacji gdy posiadacz odbiornika odtwarza jakikolwiek program i nie osiąga korzyści majątkowych, ustawodawca widzi dozwolony użytek chronionych utworów, niezależnie od tego czy korzystanie to ma miejsce w przestrzeni publicznej czy innej i w takiej właśnie sytuacji ma zastosowanie art. 24 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Warunek ten jest spełniony w przedmiotowej sprawie, co zostało w zasadzie ustalone, choć z całą pewnością okoliczność ta byłaby wykazana bezspornie i szczegółowo w toku zeznań świadka T. B..

Skarżąca wskazała także, iż powód ustalając wysokość dochodzonego roszczenia posłużył się cennikiem prywatnym z uwagi na uchylenie przepisów odnośnie tabel wynagrodzenia (art. 108 i 109 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

Zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania zawarte w pkt 3 i 4 wyroku Sądu Okręgowego w T. wywiódł powód Związek (...) w W. domagając się jego zmiany i zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 660,54 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, obciążenia jej kwotą 92,78 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych oraz zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego.

Skarżący zarzucił naruszenie art. 100 k.p.c. poprzez błędną jego wykładnię i niezasadne zastosowanie w sprawie oraz art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sprawie.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący wskazał, iż częściowe cofnięcie pozwu było wynikiem uchylenia podstawy prawnej, na której powód oparł swoje roszczenia (w zakresie trzykrotności wynagrodzenia, które w chwili dochodzenia było należne powodowi), przy czym zmiana stanu prawnego nastąpiła na skutek wydania przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 23 czerwca 2015r. wyroku w sprawie sygn. akt SK 32/14, czego powód w żaden sposób nie mógł przewidzieć składając pozew.

Podkreślił skarżący, iż jego reakcja była motywowana potrzebą zapewnienia przejrzystości postępowania oraz sprawiedliwości rozstrzygnięcia, wobec czego obarczanie go odpowiedzialnością za zmianę stanu prawnego byłoby dla niego krzywdzące oraz sprzeciwiałoby się społecznemu poczuciu słuszności.

Wobec powyższej okoliczności, w ocenie powoda, Sąd I instancji powinien był odstąpić od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i zastosować regułę słuszności przewidzianą art. 102 k.p.c., a w konsekwencji nie obciążać w ogóle powoda kosztami procesu.

Powód Związek (...) w W. w odpowiedzi na apelację domagał się jej oddalenia oraz zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego wskazując na niezasadność wywiedzionego środka zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja pozostaje niezasadna.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia stanu faktycznego sprawy, które Sąd Apelacyjny uznaje za własne, zatem nie zachodzi potrzeba ich ponownego przytaczania. Wbrew zarzutom skarżącej zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, który stał się podstawą ustaleń, został przez Sąd Okręgowy wszechstronnie rozważony oraz oceniony zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, zaś poczynione ustalenia dotyczą wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma wątpliwości, że odtwarzanie programu radiowego i /lub telewizyjnego wpływa na korzyści uzyskiwane przez podmiot świadczący usługi hotelowe i wiąże się z osiąganiem przez ten podmiot korzyści majątkowych, albowiem podwyższa standard i atrakcyjność oferty hotelowej (vide: S. Stanisławska – Kloc, Komentarz do art. 24 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, LEX 2015). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z 19 sierpnia 2004r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz.U.2006.22.169 t.j.z późn.zm.) wyposażenia pokoi hotelowych w instalację umożliwiającą odbiór programów radiowych i telewizyjnych wiąże się z możliwością uzyskania przez obiekt określonej kategorii, co z kolei w sposób bezpośredni przekłada się na możliwość ustalenia wyższych opłat hotelowych. Przepis art. 24 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wskazuje przy tym jako przesłankę wyłączającą działanie w ramach licencji ustawowej osiąganie korzyści majątkowych nie wymagając ich określonego poziomu, zatem zbędne pozostawałoby czynienie ustaleń w tym zakresie.

Jednocześnie dzieląc ocenę Sądu Okręgowego, iż pozwana zawierając w dniu 14 listopada 2012r. umowę nr (...) ze Stowarzyszeniem (...) w G. w odniesieniu do odbiorników RTV nie przestała być ich posiadaczem samoistnym zważyć należy, iż wskazany przepis art. 24 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych zezwala na działania w ramach licencji ustawowej właśnie posiadaczom urządzeń służących do odbioru programu radiowego lub telewizyjnego, jednakże pod wskazanym wyżej warunkiem nie osiągania przez nich korzyści majątkowych związanych z odbieraniem programu radiowego lub telewizyjnego.

Kolejny zarzut dotyczący ustaleń stanu faktycznego sprawy poczynionych przez Sąd Okręgowy dotyczy braku należytego wyjaśnienia okoliczności związanych z zawarciem przez pozwaną umowy ze Stowarzyszeniem (...) w G.; zarzut ten pozostaje związany z bezzasadnym, w ocenie skarżącej, oddaleniem wniosku dowodowego pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka T. P. Stowarzyszenia (...) w G.. Podzielić należy ocenę Sądu Okręgowego, iż okoliczności wskazane w tezie dowodowej sprecyzowanej przez pozwanego w odniesieniu do zeznań świadka T. B. zostały wykazane przede wszystkim treścią samej umowy łączącej pozwaną ze Stowarzyszeniem (...) w G.. Jednocześnie formułując zarzut w zakresie oddalenia wskazanego wniosku dowodowego skarżąca zdaje się wskazywać, iż zeznania tego świadka posłużyć miały wykazaniu, że pozwana umożliwiając odbiór programów poprzez umieszczone w pokojach hotelowych odbiorniki działała w ramach ustawowej licencji wskazanej w art. 24 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w tym przede wszystkim nie osiągnęła z tego tytułu korzyści majątkowych. Tak sprecyzowane okoliczności, których ustaleniu służyć miały zeznania wskazanego świadka nie tylko nie odpowiadają tezie dowodowej sprecyzowanej w odniesieniu do tego dowodu w toku postępowania przed Sądem I instancji, ale w istocie dotyczą oceny prawnej działania pozwanej, nie zaś ustaleń istotnych okoliczności stanu faktycznego sprawy.

Pomimo niesformułowania przez skarżącą wprost zarzutu naruszenia art. 24 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez jego niezastosowanie treść uzasadnienia apelacji zezwala na wniosek, iż skarżąca dopatruje się wskazanej wadliwości zaskarżonego wyroku, obok wprost przytoczonych naruszeń art. 87 i 105 ust. 1 i 2 oraz art. 107 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Zaskarżony wyrok odpowiada prawu materialnemu i nie narusza wskazanych przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

W pierwszej kolejności zważyć należy, iż rozprawdanie sygnału przez pozwaną na rzecz klientów zajazdu (...) w O. przy pomocy odbiorników zainstalowanych w pokojach hotelowych zajmowanych przez gości jest publicznym odtwarzaniem utworu i nie stanowi działania w ramach licencji ustawowej określonych w art. 24 ustawy o prawie

autorskim i prawach pokrewnych z uwagi na to, iż łączy się z osiągnięciem przez pozwaną korzyści majątkowych. Skoro działanie pozwanej nie może być potraktowane jako działanie w ramach wskazanej ustawowej licencji niezastosowanie przez Sąd Okręgowy przepisu art. 24 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie stanowi naruszenia prawa materialnego.

Zaskarżony wyrok nie uchybia także art. 105 ust. 1 i 2 oraz art. 107 ustawy o prawie autorskim, albowiem słusznie Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż powód korzysta z ustawowego domniemania w zakresie legitymacji czynnej, które nie zostało obalone. Na domniemanie z art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych może powołać się organizacja zbiorowego zarządzania wobec wszystkich utworów i artystycznych wykonań we wskazanym w decyzji polu eksploatacji, o ile uprawnienie do zarządzania i ochrony wobec konkretnego utworu lub artystycznego wykonania nie zostało w drodze umownej powierzone innej organizacji zbiorowego zarządzania lub zastrzeżone do osobistego wykonywania przez uprawnionego; domniemanie to ma zatem zastosowanie do utworów i wykonań artystycznych, które zostały powierzone organizacji zbiorowego zarządzania, w którym to wypadku powołanie się na domniemanie zastępuje konieczność przedstawienia dokumentów to potwierdzających (vide : A. Zalewski, Komentarz do art. 105 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, LexisNexis 2014). Słusznie wskazuje skarżący, iż domniemanie wynikające z art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jest domniemaniem wzruszalnym i może być obalone poprzez wykazanie, że do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania. Niewątpliwie jednak z treści przepisu ust. 2 art. 105 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wynika, iż obalenie domniemania nie może nastąpić przez samo powołanie się na udzielenie zezwolenia na wykonywanie zbiorowego zarządu na tym samym polu eksploatacji innej organizacji zbiorowego zarządzania; analizowany przepis, w przeciwieństwie do przepisu art. 107 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wprost wskazuje na roszczenie innej organizacji zbiorowego zarządzania wobec konkretnego utworu lub artystycznego wykonania (vide : wyrok Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2013r. W sprawie I CSK 617/12, LEX nr 1396366). Jednocześnie art. 107 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych znajduje zastosowanie wówczas, gdy do wynagrodzenia związanego z utworem lub artystycznym wykonaniem zgłasza prawa więcej niż jedna organizacja, a więc gdy zostanie obalone domniemanie z art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Biorąc pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie można uznać, aby skarżąca kwestionując legitymację powoda w odniesieniu do praw, których ochrony się on domagał wykazała, że inna organizacja działająca w tym samym zakresie powołuje się wobec niej na swój tytuł do tych samych praw, a zatem aby skutecznie obaliła domniemanie wskazujące na legitymację czynną powoda.

Podobnie jako nie wykazujące braku legitymacji czynnej powoda należy ocenić powołanie się przez skarżącą w treści apelacji na przepis art. 87 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Odnosząc się zaś do twierdzeń skarżącej w zakresie wysokości zasądzanego roszczenia wskazać należy, iż dochodzona przez powoda kwota pozostaje odszkodowaniem za bezumowne korzystania z praw do artystycznych wykonań utworów, zatem zasadnie Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż poniesiona przez powoda szkoda pozostaje wyznaczona wysokością wynagrodzenia, jakie uzyskałby on sytuacji zawarcia przez pozwaną stosownej umowy.

Wobec powyżej wskazanych okoliczności apelacja podlegała oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c., zaś o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł z mocy art. 98 § 1 i 3 oraz 108 § 1 k.p.c. i § 3 ust.1, § 6 pkt 4 oraz § 12 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t)

W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji Sąd Apelacyjny uznał za częściowo zasadne zażalenie powoda Związku (...) w W..

Częściowe cofnięcie pozwu, które stało się podstawą do ustalenia przez Sąd Okręgowy, że powód przegrał postępowanie w 70,29 % związane było z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015r. w

sprawie SK 32/14, który zapadł w toku postępowania przed Sądem I instancji. Powyższa okoliczność nie zezwala na potraktowanie powoda jako strony przegrywającej spór w tym zakresie, albowiem brak jest jakichkolwiek podstaw do ustalenia, iż już w dacie składania pozwu miał on podstawy do wnioskowania o częściowej niezasadności wniesionego powództwa, skoro wówczas opierał je na obowiązującym przepisie.

Wnioski wniesionego przez powoda zażalenia pozostają jednak zbyt daleko idące, albowiem zmierzają do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji odpowiadającego sytuacji, kiedy powód w pełni wygrał proces, co nie zachodzi w przedmiotowej sprawie.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, iż w zakresie kosztów postępowania poniesionych przez strony zasadne pozostawać będzie ich wzajemne zniesienie z mocy art. 100 k.p.c., zaś w zakresie kosztów sądowych, których powód nie uiścił odstąpienie od obciążania nimi powoda z mocy art. 102 k.p.c.

Wobec powyższego zaskarżone postanowienie z mocy art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. podlegało stosownej zmianie, zaś zażalenie w pozostałym zakresie oddaleniu z mocy art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania za postępowanie zażaleniowe Sąd Apelacyjny orzekł również z mocy art. 100 k.p.c., uwzględniając fakt, iż powód nie został obciążony kosztami postępowania za I instancję, pomimo przegrania sporu w większej części.